

ضوابط و مقررات زیباسازی شهری ۲۵

دیرنگری پاره چین کاشه (کاشه شکسته)

معاونت برنامه‌ریزی و توسعه سازمان زیباسازی شهر تهران

تألیف: زمستان ۱۳۹۴

نشانی اینترنتی: www.zibasazi.ir

حق چاپ و نشر این کتاب متعلق به سازمان زیباسازی شهر تهران بوده و هرگونه کپی یا نشر مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه:	خدادادی، رضا، ۱۳۳۹ -
عنوان اصلی: پدید آور:	دیوارنگاری پاره چین (کاشی شکسته)/ مؤلف رضا خدادادی؛ [ناظر عالی]
محل:	برنامه ریزی و توسعه سازمان زیباسازی شهر تهران.
موضوعات نشر:	تهران: سپند مینو: سازمان زیباسازی شهر تهران، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۱۱۲ ص.: مصور (رنگی).
فروست:	رابط و مقررات زیباسازی شهری؛ [ج] ۲۵.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۷۷-۹-۸
وضعیت فهرست نویسی:	
موضوع:	زیباسازی شهری -- ایران
موضوع:	کاشی کاری
موضوع:	نقاشی در دیوار
شناسه افزوده:	سازمان زیباسازی شهر تهران
شناسه افزوده:	سازمان زیباسازی شهر تهران. معاونت توسعه و برنامه ریزی
شناسه افزوده:	ضوابط و مقررات زیباسازی شهر تهران؛ [ج] ۲۵.
رده بندی کنگره:	۱۳۹۴ ج. ۲۵ ض ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۷۷-۹-۸
رده بندی دیویی:	۷۲۹/۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۴۰۴۵۱۵۶
ناشر:	نشر سپند مینو
چاپ اول:	زمستان ۱۳۹۴
گرافیک و صفحه آرایی:	آرمیتا سراج زاهدی
ویراستار:	حسین درزی
چاپ:	اول
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
قیمت:	۷۰۰۰۰ ریال

فهرست:

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۵	۱- حجم، کاربرد.....
۱۶	۲- اهداف.....
۱۸	۳- تعاریف.....
۳۱	۴- ضوابط و مقررات.....
۳۱	۴-۱- ایمن سازی محیط کار.....
۴۰	۴-۲- آماده سازی سطح.....
۵۲	۴-۳- زیرسازی سطح.....
۵۴	۴-۴- مراحل اجرا و نصب.....
۹۷	بازرسی / نظارت.....
۹۷	مقبولیت و تایید.....
۹۷	ضمانت کیفیت و ایمنی دیوارنگاره.....
۹۸	پیوست: نمونه‌ی قرارداد داربست.....

پیشگفتار

ترویج زیبایی تنها یک جریان فکری و عملی نیست، فضیلتی اخلاقی و مدنی است. زیباسازی نیاز همگانی و ضرورت توسعه پایدار و فرایندی است علمی و عملی که کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد. از پدیده‌هایی که فضای عمومی شهر را زیبا، بانشاط و سرزنده می‌کند و موجب ارتقاء کیفیت زندگی می‌شود، آثار و پروژه‌های هنری و فرهنگی در مقیاس شهری است که امروزه به «هنرهای شهری» و «هنرهای عمومی» شهرت یافته‌اند. این هنرها که با همکاری مدیران شهری، هنرمندان و طراحان برای پاسخگویی به برخی از نیازهای زیباشناختی، فرهنگی و هنری جوامع شهری ایجاد می‌یابند، فرصتی را برای مردم فراهم می‌کنند که تجارب و احساس تعلق خود را از شهر می‌کنند که در آن زندگی می‌کنند به اشتراک بگذارند. بر این اساس «سازمان زیباسازی» به منظور ارتقاء کیفیت بصری و هنری کلان‌شهر تهران نه تنها طیف متنوع از ابعاد هنری و برنامه‌های فرهنگی را با هدف تحقق «شهر زیبا» مدیریت کرده بلکه با تولید مطالعات نظری در خصوص مباحث هنرهای شهری بر گسترش دانش زیباسازی در تمامی سطوح و بر رعایت نظم و یکپارچگی زیباسازی تاکید داشته است. در این راستا یکی از اقدامات مطالعاتی که در سال‌های اخیر در دستور کار قرار داشته تدوین مجموعه کتاب‌هایی با عنوان «ضوابط و مقررات زیباسازی شهری» در حوزه‌های

متنوع زیباسازی است تا به عنوان دستورالعمل‌های اجرایی و برای پیشگیری از ناهماهنگی‌های هنری و فنی در مناطق بیست و دوگانه‌ی شهر تهران به کار گرفته شود. حتی اطلاعات مفیدی در اختیار علاقمندان ورود به فعالیت‌های زیباسازی قرار دهد. بدیهی است مجموعه‌ی حاضر برآیند ماه‌ها و حتی سال‌ها کار مطالعاتی و برنامه‌ریزی است که بدینوسیله از اساتید، کارشناسان و تمامی همکاران دلسوز قدردانی می‌شود. امید بر آن است در آینده نزدیک در تمامی حوزه‌های «هنرهای شهری» و زیباسازی مجموعه‌ای مشابه تهیه شود تا در اختیار کلیه مراجع ذی‌ربط و علاقمندان قرار گیرد.

کتر عیسی علیزاده
مدیر عامل زیباسازی شهر تهران

مقدمه

شهر و هنر دو مقوله‌ی جدایی‌ناپذیر و در یک رابطه‌ی همزیستی با یکدیگرند. مفهوم جدید «هنر عمومی»^۱ و کاربردهای متعدد آن در فضا‌های شهری، نقش آن را در روشنی در حوزه‌ی «محیط‌زیست شهری» آشکار می‌کند. هنر و مداخلات خلقت و راه‌حل‌های نوآورانه‌ی هنری در عرصه‌های عمومی شهر، نه تنها ابزاری برای تبادل اطلاعات و انگیزش گفت‌وگو در جامعه است، بلکه می‌تواند همچون یک کاتالیزور برای دگرگونی پاره‌ای از بنیادهای زیست‌محیطی را ممکن سازد. این هنرها که با هم‌زمانی و نظری همراه‌اند، عرصه‌ی گسترده‌ای از ملاحظات زیبایی‌شناسی تا کشف‌های اجتماعی و مشارکتی را دربر می‌گیرند. از گونه‌های فراگیر هنرهایی که در فضا‌های عمومی شهری پدید می‌آیند، می‌توان به «دیوارنگاری» اشاره کرد که در جوامع شهری بسیار رونق و اعتبار بسیاری دارد. دیوارنگاره‌ها با اهداف و رویکردهای متعدد و با رجه‌بندی توانایی نفوذ به افکار عمومی، افزون بر اینکه در نمایاندن ایده‌آل‌های معنوی، فرهنگ و اجتماعی نقش مؤثری ایفا می‌کند، شگردی بسیار سودمند در زیباسازی و بهبود منظر شهری است. از این روی با توجه به ماهیت و ویژگی‌های تأثیرگذار این هنر شهری و

۱. Public Art: منظور آثار هنری است که برای استفاده عموم مردم در عرصه‌های عمومی شهری اجرا و نصب می‌شوند.

الزامات و ملاحظات کالبدی و غیر کالبدی «تهران»، می‌توان به شکل مناسب و شایسته از «دیوارنگاری» در فضاهای مختلف شهر تهران بهره برد؛ اما به منظور ساده‌ی مطلوب از این هنر در بهبود کیفیت سیما و منظر شهر تهران، ضمن اینکه فراهم آوردن راهبردها و سیاست‌های زیربنایی الزامی است، باید ملاحظات نیز در شیوه‌ی «پردازش»، «طراحی» و «اجرای» دیوارنگاره‌ها، در نظر گرفته شود. بدین لحاظ، ای‌بشگیری از ناهماهنگی‌ها، پیروی از یک رویه‌ی نظام‌مند در چارچوب ضوابط و مقررات زیباسازی ضرورتی انکارناپذیر است. در غیر این صورت نه تنها نتایج مطلوب و مورد انتظار از دیوارنگاری به دست نمی‌آید، چه‌بسا بر مشکلات دیداری و زیست‌محیطی شهر تهران خواهد افزود. هرچند تدوین ضوابط برای هنر و هنرآفرینی امری دشوار و در بسیاری موارد ناشدنی است، ولی می‌توان شرایط و مقرراتی را به کار بست که مانع از بی‌انضباطی و ناهنجاری‌های بصری در شهر تهران شود.